

שאול סמירה:

„אמן לא שייך לאף מדינה ולאף ארץ!“

השבוע נפתחה בגלריה גולי מ. בתל-אביב תערוכת ציוריו של צייר ישראל שחי בחו"ל. בדקתי מי האיש ומסתבר שעבודותיו מוצגות במקומות מאוד מכובדים בעולם. כמו מרכז רוקפלר בניו-יורק ומוסיאונים בקנדה, צרפת, יוגוסלביה, איטליה, בלגיה, הולנד ועוד. בגלריה מוצגות גם ביקורות ולהבות מאוד מהרבה ארצות. כמי שמעניינת בנושא, התפלאתי מאוד שעד היום לא שמעתי על הצייר שאול סמירה, ושאלתי אותו איפה הוא התחבא? אחרי שלמרתי ציור בפאריס חזרתי ארצה. היה מיתון ולא יכולתי להתפרנס מציור. הרגשתי גם שלא מעריכים אותי מספיק. באותה תקופה הומינו אותי להציג בבלגיה ונסעתי כדור-השגל התחיל להתגלגל והיום אני צייר מכובד מאוד באירופה. בבלגיה אני ממש סופר-סטאר. הממשלה הבלגית קנתה כמה עבודות שלי וכל המוסיאונים שם קנו.

● **ולא חזרת להציג בישראל?**

בישראל הייתי צריך להתחיל הכל מהתחלה, אחרי שכבר טעמתי את טעם ההצלחה. אני גם לא רואה את עצמי כצייר ישראלי, בעיניי אמנות היא אוניברסאלית ואמן הוא אוניברסאלי.

● **ובכל זאת, איפה הבית שלך?**

גולרתי בעיראק, הייתי שם עד גיל 10. בארץ חייתי 14 שנה ואחרי-כך 15 שנה באירופה. אולי את יכולה להגיד לי לאן אני שייך? ויש בארץ בעיה שמציקה לי מאוד. בכל פעם שאני בא, אני צריך להתגונן מפני שאני חי בחו"ל. שייך לך כבר מעניין הצינות, ושיפטיקו לתת לאנשים להרגיש אורחים סוג ב'.

● **אם כך, מדוע בכלל חזרת להציג כאן אחרי כלייך הרבה שנים?**

באתי כי גלריה טובה הומינה אותי. אם גלריה מכובדת בקטמנדו תזמין אותי להציג — אסע.

● **במיומסד האמנותי בארץ כמעט לא מכירים אותך. האם כל מה שאמרת עד עכשיו אינו סוג של התגוננות מהביקורות שתתחיל לקבל השבוע?**

המבקרים שאהבו את עבודותי וכתבו עלי בערכה מתו, אני מדבר על יואב בריאל ועל נהור. ברור לי שעכשיו אני עומד למיבחן בפני הביקורת הישראלית, אבל אני יודע שהאמנים עצמם מעריכים אותי וזה נותן הרגשה טובה. אבל לא צריך להפריד בין ביקורת בישראל ובין ביקורת באירופה או בארצות-הברית. אמן לא שייך לאף מדינה ולאף ארץ.

אסתר אלכסנדר:

„אני רואה עתיד כלכלי יותר גרוע!“

לחלק גדול מהציבור בארץ היה ברור שארידור צריך ללכת. מסתבר שחבריו בממשלה לחצו כל-כך שבלי-תבירה הוא הגיש את התפטרותו. עד לכתובת שורות אלה, לא נראה כי יש קופצים רבים על המישרה שלו. בשיחות שלא לציטוט, אמרו לי אנשים שאף אחד מחות מסופרמן לא יצליח לתקן את מה שארידור הרס. פניתי אל הכלכלנית אסתר אלכסנדר ושאלתי אותה כמה אחוזים מהבעיה הכלכלית שלנו נפתרו עם התפטרותו של יורם ארידור.

שום דבר לא נפתר. כל מי שיבוא אחריו ימשיך את אותו הקו.

● **אפילו עזר וייצמן?**

עזר וייצמן לא מבין כלום בכלכלה. הוא יעשה מה שהפרופסורים ראשי המימסד והבנקאים וכל שאר הפיננסיירים יגידו לו לעשות. יהיו פחותים גדולים, יקצצו, יבטלו סובסידיות, יורידו את השכר וכל זה יביא לאינפלציה גדולה ולאבטלה גדולה. ארצות המערב נמצאות במצב כלכלי רע. מה שמציל אותם, זה שאין להם בעיות ביטחון כלייך גדולות כמו אצלנו.

● **מה שאת אומרת זה שיוורם ארידור באמת לא אשם בכלום?**

אני חושבת שהוא אשם בעיקר בזה שהוא הפסיק להיות נאמן לעצמו. ארידור התחיל טוב. הוא ניהל מדיניות של פיתוח, התוצר הלאומי עלה, השכר עלה ומאזן התשלומים לא התקלקל. אף אחד לא זוכר, אבל הייתה תקופה שגם האינפלציה ירדה. ואז הוא נכנע ללחץ של ראשי המימסד ושמע לפרופסורים ושינה מדיניות. הוא בחר לו עוזר כמו עזרא סרן, שהוא שקרן שעושה הכל מתוך שיקולי-כוח. ככה נכשל ארידור והפיל את כולנו.

● **בלומר, אין לך שום טענה כלפי האיש עצמו? יש לי טענה רצינית, ואני מאשימה אותו שנכנע מתוך שיקול של שמירת הכיסא שלו.**

● **ומה, לפי דעתך, צריך לעשות עכשיו, כדי להציל את המשק?**

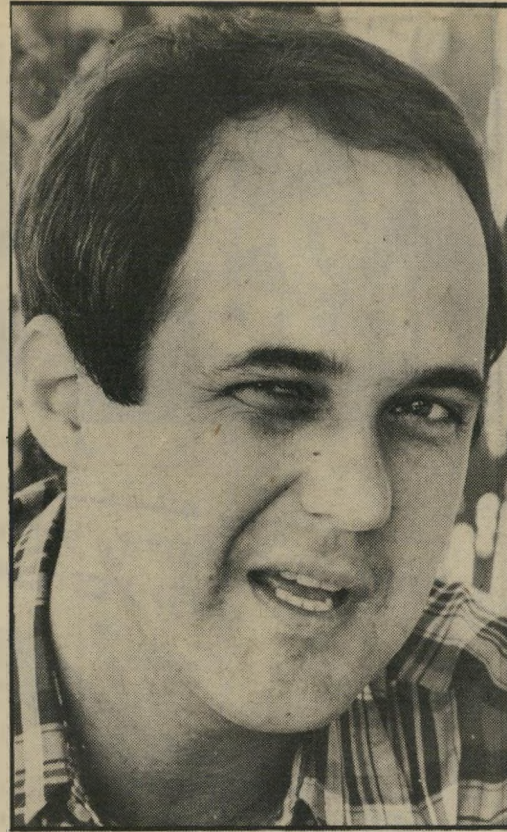
צריך לנקוט מדיניות של הרחבה כלכלית, מדיניות של פיתוח. יש לנו הרבה מאוד משאבים של כוח-אדם ושל מכונות שהם מובטלים, צריך להורים כספים ולא לקצץ בתקציב, אבל בתנאי שהחורמות יפעילו את גלגליה-המשק ולא ייכנסו לכיסים הפרטיים של כל מיני ספקולנטים. מרכז תוכנית ההצלה: צריך להוריד את שער הריבית שהיום הוא חונק את הייצור.

● **ומי יעשה את כל זה?**

אף אחד. לא הליכוד ולא המערך. הרבר היחיד שיכול להציל אותנו זו התנגדות מאוד נמרצת של הפועלים, ובראשם ההסתדרות.

● **את רואה עתיד טוב יותר בזמן הקרוב?**

אני רואה עתיד כלכלי עוד יותר גרוע.

מני פאר:

„אנחנו הולכים בדגל — אז למה לדבר במאך?“

תוכנית הדולריזציה של יורם ארידור מתה לפני שנולדה. אבל העובדה היא שכבר זמן רב מאוד משמש השקל כמטבע לקניית לחם, גבינה וביצים. כשמדברים על דברים יותר גדולים, מדברים בדולארים. אחד המעטים שנלחם את מלחמת כבוד השקל הוא המנחה מני פאר. פאר, המנחה כמעט כל דבר בארץ, הוא מנחה נדרש מאד במכירות פומביות של אמנות, בגלל בקיאותו הרבה בנושא. בכל המכירות הפומביות לא נענה פאר לבקשות ולהפצרות של מארגני המכירות, והמשיך לדבר בשקלים. השבוע, במכירה פומבית, שנערכה ב"מכון וייצמן", נכנע גם מני פאר לדולר האמריקאי. שאלתי אותו: מדוע הרים דגל לבן?

לדאבוני, הרמתי דגל ירוק, אבל את כטה רוצה לרעת מדוע התעקשתי כלייך הרבה זמן להכריז את מחירי הציורים דווקא בשקלים.

● **נכון.**

פשוט הרגשתי לא נעים לעשות מכירות בדולארים. אני לא בהוגלולו ולא כפורטוריקו. אנחנו בישראל, ולישראל יש המטבע שלה. זו נראית לי התיימרות. זה כמו ללכת ברחוב ולדבר עם אשתי אנגלית. אנחנו אנשים שהולכים כרגל, או מקסימום נוסעים באוטו ישן שנוסע 60 קילומטר לשעה, אז למה לדבר במאך? אבל בשביל להיות כן עד הסוף, אני לך שהיה עזר דבר שהרגיז אותי מאוד. לחלק מהציורים נתנו מחירים בדולארים ולחלק בשקלים. זאת אומרת, מישוה כבר עשה את החלוקה של ציירים שווים יותר ושווים פחות. כשראיתי שזריצקי נמכר בדולארים ואילו שטרטייכמן בשקלים, תירגמתי הכל לשקלים. אולי קוטג' בריטי על אדמת יהודה ושומרון צריך להימכר בדולארים, אבל צייר ישראלי צריך שיימכר בכסף ישראלי.

● **אם כך מדוע נכנעת?**

קודם כל, נמאס לי לשמוע שאני נאיבי, ובמכירה האחרונה שנערכה במכון וייצמן למען בית ינקו, כשהתחלתי להכריז בשקלים, כל רגע מישוה צעק לעברי: „כמה זה בדולארים?“, הם אמרו שאם אני מדבר בשקלים הם לא יודעים אם זה הרבה או מעט. אז כמו שאמרת לי, הרמתי את הדגל הירוק וכנעתי וגם הרגשתי רע עם זה. והנה, התוכנית הכלכלית של ארידור באה והלבינה את חטאי.